

Det är klokt att vara skeptisk

Nästa vecka drar det stora klimatmötet i Paris igång och för de flesta av oss är det nog med en blandning av förhoppning och mental beredskap för ett nytt misslyckande.

En förkrossande översikt av vetenskapliga studier talar för att klimathotet är en realitet och att det är orsakat av vår livsstil, manifesterat i bruket av fossila bränslen. Vetenskapen kommer däremot aldrig att kunna säga om medeltemperaturen till år 2100 kommer att stiga med 2, 3 eller 5 grader. En sådan exakthet ligger helt enkelt utanför de vetenskapliga metoderna och i det skenet är ett sunt ifrågasättande och en skeptisk inställning något som är värt att bejaka. Det är därför så förslaget av klimatskeptikerna att ha kapat ordet skeptisk. Ett ord som borde stå för eftertänksamhet och en öppen attityd till andra infallsvinklar.

Men även om det inom vetenskap och statistiska beskrivningar av verkligheten alltid kommer att finnas osäkerheter och mer eller mindre starka tvivel finns en idé som borde vara enkel att omfamna, nämligen försiktighetsprincipen. Även om det inte råder full visshet bör vi agera som om de oönskade scenarierna faktiskt skulle inträffa.

Ett varmare klimat kan göra att permafrosten i Sibirien börjar tina och släppa ut stora mängder metan, en gas med en mångdubbelt starkare växthuseffekt än koldioxid. Klimatet riskerar då att pressas förbi en "tipping point" där metanet ger ett varmare klimat, ännu mer permafrost tinar, metan frigörs, temperaturen stiger, och så vidare. Allt i en ond spiral som är omöjlig att stoppa. Vetenskapen kan inte med säkerhet säga om denna mardröm faktiskt kommer att inträffa. Ekosystemen är förbluffande tåliga och det finns förlåtande mekanismer som mycket väl kan rädda oss. Men även om det i ett intellektuellt samtal är sunt att uttrycka en skepsis och ifrågasätta om tundran verkligen riskerar att smälta så måste försiktighetsprincipen vara överordnad.

Konsekvenserna är så fasansfulla att det är direkt oansvarigt att inte agera. Det värsta som skulle kunna hända är ju ett minskat fossilberoende och en fortsatt stelfrusen tundra.

Så här långt delar nog de flesta miljökampanjerna min bild, men när det kommer till åtgärder mot hoten saknar jag ofta det sunt skeptiska förhållningssättet.

Jag hör miljöpartister som talar om miljöbilar och höghastighetståg som om de vore självklara pusselbitar på vägen mot ett fossilfritt samhälle. Att okritiskt måla upp en bild där vi med ny teknik ska kunna fortsätta med en energikrävande livsstil är lika blåögt som, att likt klimatskeptiker avfärda klimathotet bara för att istäcket i Arktis har växt till sig efter bottennoteringen år 2012.

Det är i och för sig inte helt uteslutet att man med ny, ännu okänd, teknik kan lösa exempelvis problemen med råvaror till några miljarder elbilar.

Men mot det talar försiktighetsprincipen sitt tydliga språk. Utgå inte från att vi – den dag vi inte längre har tillgång till fossil energi – kan fortsätta leva som om vi hade det.

Var skeptisk!

Stellan Tengroth